

De wijsheid in het boek Spreuken

Een spreuk is – volgens het woordenboek – een zin waar wijsheid in voorkomt. Denk b.v. aan de spreuk: wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in.

De spreuken van Salomo zijn echter door de wijsheid die van boven komt geïnspireerd. Geïnspireerd door Gods Geest.

Het boek Spreuken behoort met het boek Prediker tot de zgn. wijsheids literatuur in Israël.

Het woord "wijsheid" - in het Hebreeuws "chokma", dat wij in het Nederlandse woord "goochem" herkennen, heeft niet de grondbetekenis van het verkrijgen van kennis, maar betekent het verkrijgen van *praktische wijsheid*.

Het gaat om het inzicht, in de juiste en praktische wijze van leven, inzicht in het maken van de juiste keuzes in het leven!

Deze praktische levenswijsheid ligt geworteld in de woorden uit Spreuken 9:10 waar staat: De vrede des Heren is het begin der wijsheid. De sleutel tot het verkrijgen

van wijsheid en tot het verkrijgen van meer wijsheid is: Vrees de Heere en wijk van het kwade !

Een rabbijnse overlevering noemt, dat Salomo:

1. Het Hooglied (het lied der liefde) schreef in zijn jeugd.
2. Het boek Spreuken schreef op middelbare leeftijd
3. En het boek Prediker schreef tegen het einde van zijn leven..

Salomo had wijsheid van God gekregen, zoals 1 Koningen 4:29/30 zegt:

29 God gaf Salomo wijsheid, zeer veel inzicht en groot verstand, overvloedig als het zand dat aan de oever der zee is.

De wijsheid van Salomo was groter dan de wijsheid van alle mensen van het Oosten, en dan alle wijsheid van de Egyptenaren.

Het boek Spreuken bestaat uit een aantal lessen over de wijsheid. Aan het woord is niet de Wijsheid zelf, maar de leermeester der wijsheid namelijk Salomo.

We beginnen met de les in hoofdstuk 2 waar boven staat: *Wijsheid tegenover onverstand.*

We zullen samen ontdekken, dat de wijsheid – de juiste wijze van leven – ons beschermd tegen onheil. Het is de wijsheid, die van boven komt.

1 Mijn zoon, als je mijn woorden aanneemt en mijn geboden bij je opbergt.

Mijn zoon ... zo spreekt de wijsheid (men kan ook zeggen: Gods woord) de leerling aan.

De bedoeling is, dat de leerling niet alleen het woord hoort – Gods woord en Gods gebod wordt hier op één lijn gezet - , maar ook het gehoorde als een schat bewaart en er naar handelt, zoals ook Jezus sprak in Johannes 14:21

Wie mijn geboden heeft en die in acht neemt, die is het, die Mij liefheeft; en wie Mij liefheeft, hem zal Mijn Vader liefhebben; en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren.

Dus het woord horen en het doen; dan gaat Spreuken 2:2 in vervulling:

2 Om je oor acht te doen slaan op de wijsheid, als je je hart neigt naar het inzicht.

Het oor is de poort naar het hart ... het oor merkt op en dan ... het hart neigt naar inzicht.

Van belang is ook, dat wij persoonlijk roepen tot God om meer inzicht. Ropen is iets wat je doet met stemverheffing zoals vers 3 aangeeft:

3 Ja, als je roept om het verstand, je stem laat klinken om inzicht.

Zilver wordt gedolven in de diepte van de zilverbijlen. En als wij zoeken en speuren naar de wijsheid, dan vinden we verborgen schatten zoals vers 4 zegt:

4 Als je het zoekt als zilver, het naspeurt als verborgen schatten.

We gaan dan begrijpen – we gaan dan verstaan - dat de wijsheid verankerd is in de "vreze des Heren" en dat is de juiste keuzes in het leven maken en wijken van het kwade.

5 Dan zul je de vreze des Heren begrijpen, de kennis van God vinden.

Het is een roepen, een speuren en een graven. Er mee bezig zijn.

We gaan ook begrijpen dat die wijsheid van boven komt en dat de Heere die wijsheid geeft als wij in geloof hierom bidden zoals Jacobus 1:5/en 6 zegt:

En als iemand van u in wijsheid tekortschiet, laat hij die dan vragen aan God, Die aan ieder overvloedig geeft en geen verwijten maakt, en ze zal hem gegeven worden.

God is een gevende God zoals Spreuken 2:6 noemt:

6 De Heere geeft immers wijsheid, uit Zijn mond komen kennis en inzicht..

Het zoeken en vinden van de wijsheid is niet tevergeefs want zegt vers 7 en 8:

7 Hij houdt voor de oprechten wijsheid gereed, Hij is een Schild voor hen die in oprechtheid hun weg gaan.

8 Opdat zij de paden van het recht in acht nemen. Hij bewaart de weg van Zijn gunstelingen.

Er komen twee belangrijke resultaten naar voren door het vinden van de wijsheid, door het maken van de juiste keuzes:

- a. Hij bewaart de weg van Zijn gunstelingen.
- b. Hij is ook een Schild en Hij geeft ons het schild van het geloof, waarmee wij alle brandende pijlen van de boze kunnen doven. Te allen tijde op Hem vertrouwen.

9 Dan zul je gerechtigheid en recht begrijpen, en billijkheid, elk goed spoor.

Je zult elke goed weg verstaan; letterlijk staat in de grondtekst: elk goed wagenspoor.

Een goed voorbeeld, een goed wagenspoor van anderen en vooral: het goede wagenspoor - de voetstappen - van onze Heere Jezus. Daar mogen we in treden.

Hij, Die geen zonde gedaan heeft en in Wiens mond geen bedrog gevonden is.

Die, toen Hij uitgescholden werd, niet terugschold, en toen Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt. (1 Petrus 2:21).

10 Ja, in je hart zal wijsheid komen en kennis zal aangenaam zijn voor je ziel.

Hoe gezegend als deze wijsheid in ons hart komt wonen en dat de kennis daarover voor onze ziel aangenaam zal zijn. Je gaat deze wijsheid van boven, deze beschermende wijsheid, lief krijgen.

11 Bedachtzaamheid zal over je waken, inzicht zal je beschermen.

Bedachtzaamheid zal over je waken; het betekent dat wij met een zekere voorzichtigheid onze weg gaan.

12 Om je te redden van de verkeerde weg, van de man die verderfelijke dingen spreekt.

13 Van hen die de rechte paden verlaten, om op wegen van de duisternis te gaan.

We leven in een wereld met gevaren en de wijsheid van boven, die vooreerst rein is, bewaart ons voor mannen die de rechte paden verlaten en op duistere wegen gaan.

14 Van hen die zich verblijden in kwaad te doen; zich verheugen in verderfelijk kwaad.

15 Van wie de paden slinks zijn, die afwijken in hun sporen.

Maar de vreze des Heren bewaart ons ook voor vreemd gaan zoals vers 16 en 17 aangeven:

16 Om je te redden van de vreemde vrouw, de onbekende die met haar woorden vleit.

17 Die de leidsman (echt vriend) van haar jeugd verlaat, en het verbond van haar God vergeet.

Het huwelijk is een verbond voor het leven. Wat een ellende veroorzaakt "vreemd gaan". Het zijn wegen des doods en waar onreine geesten een mens beïnvloeden:

18 Haar huis helt immers over naar de dood, en haar sporen naar de gestorvenen.

19 Allen die bij haar komen, zullen niet terugkomen en de paden van de levenden niet bereiken.

In Hebr. 13:4 staat:

Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het huwelijksbed onbevlekt, want ontuchtplegers en overspelers zal God oordelen.

En ook Hebr. 12:16 waar staat:

Laat niemand een ontuchtpleger zijn, of een onheilige zoals Esau, die voor één enkele maal-tijd zijn eerstgeboorterecht verkocht.

Zo kan men zijn eerstgeboorterecht verkopen door hoererij of vreemd gaan.

Spreuken 5:8 zegt over de vreemde vrouw:

Houd je weg ver bij haar vandaan en kom niet in de nabijheid van de deur van haar huis.

Spreuken 5:18 t/m 20 spreekt be-moedigend over trouw zijn aan je eigen vrouw:

18 Moge je levensbron gezegend zijn en verblijd je over de vrouw van je jeugd:

19 Een zeer lieflijke hinde, een bevallig steengeitje. Laat haar borsten jou te allen tijde dronken maken, dool voortdurend rond in haar liefde.

20 Waarom zou je, mijn zoon, ronddolen bij een vreemde vrouw, de boezem van die onbekende om-armen?

Gezegende wijsheid van boven!
Laten we daar steeds voor open staan.